

ПОСТАНОВА

Кабінету Міністрів України

від 2020 р. №

Київ

Про внесення змін до Положення про Музейний фонд України

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести зміни до Положення про Музейний фонд України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2000 р. № 1147 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 30, ст. 1268; 2010 р., № 84, ст. 2956, № 34, ст.912), виклавши його в редакції, що додається.

Прем'єр-міністр України

Д. ШМИГАЛЬ

України

Міністрів

ЗАТВЕРЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів

від 20 липня 2000 р. № 1147
(у редакції постанови Кабінету

України від 2020 р. №)

ПОЛОЖЕННЯ про Музейний фонд України

Загальна частина

1. Це Положення визначає порядок формування Музейного фонду України, порядок обліку музейних предметів, музейних колекцій, музейних зібрань, забезпечення їх охорони, збереження і використання.

2. Дія цього Положення поширюється на всі види музеїв, передбачені статтею 6 Закону України «Про музеї та музейну справу» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80>, і заповідники (далі - музеї), у яких зберігаються музейні предмети та музейні колекції Музейного фонду України (далі - музейні предмети).

3. У цьому Положенні терміни використовуються у такому значенні:

1) інвентарний номер - порядковий номер обліку музейного предмета за інвентарною книгою. Інвентарний номер, що проставляється на предметі в процесі наукової інвентаризації, становить частину облікового позначення;

2) науково-допоміжний фонд - частина музейного зібрання, що не належить до основного фонду та державної частини Музейного фонду України, складається з науково-допоміжних матеріалів, зібраних або створених музеєм для постійної експозиції або виставок як допоміжний ілюстративний або інформаційний матеріал (муляжі, макети, зліпки, реконструкції, копії, плани, карти, схеми, діаграми, креслення та інші наочні матеріали, які спеціально виготовлені або відтворені і використовуються для розкриття експозиційно-виставкової теми);

3) облікові позначення - шифр установленого зразка, що наноситься на музейний предмет з метою повної його ідентифікації відповідно до фондово-облікової документації і містить номер музейного предмета за книгою надходжень;

4) обмін предметами Музейного фонду України - одна з форм комплектування музейного зібрання, що здійснюється музеями шляхом обміну матеріалів дублетного фонду і непрофільних матеріалів на предмети, що відповідають профілю музейного зібрання;

5) основний фонд - музейні предмети, відомості про які занесені до фондово-облікової документації. Зазначені предмети підлягають науковій інвентаризації і належать до державної частини Музейного фонду України;

6) первинна реєстрація - фіксація основних відмінних ознак предметів музейного значення в книзі надходжень основного або науково-допоміжного фонду на підставі результатів їх вивчення;

7) постійне (тимчасове) зберігання - один з основних видів діяльності музею, що передбачає створення матеріальних і правових умов, за яких забезпечується додержання спеціального науково обґрунтованого режиму зберігання музейних предметів, переданих музею на постійне (тимчасове) зберігання;

8) фондово-закупівельна комісія (далі – ФЗК) – постійно-діючий консультативно-дорадчий орган музею, який утворюється для розгляду питань формування музейного зібрання, обліку музейних предметів, що зберігаються в музеї, у тому числі тимчасово, проведення експертизи культурних цінностей та інші функції, визначених цим Положенням та положенням про фондово-закупівельну комісію музею, яке затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

9) фондово-облікова документація - документи, необхідні для ведення музейного обліку, передбачені цим положенням та актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

Інші терміни у цьому Положенні використовуються у значеннях, наведених у Законі України «Про музеї та музейну справу».

4. Музеї забезпечують ведення обліку музейних предметів Музейного фонду України, інших культурних цінностей, що перебувають на тимчасовому зберіганні, їх охорону, зберігання і використання.

Відповідальність за створення умов, необхідних для забезпечення належного стану збереження, охорони і використання музейних предметів, інших культурних цінностей, що перебувають на тимчасовому зберіганні покладається на керівника музею.

Відповідальність за організацію і ведення обліку музейних предметів, інших культурних цінностей, що перебувають на тимчасовому зберіганні, несе головний зберігач музею.

Зберігання предметів фонду музею здійснюють зберігачі фондів та експозицій музеїв, які призначаються та звільняються з посади наказом керівника музею за погодженням з головним зберігачем.

Призначення на посаду та звільнення з посади головного зберігача музею, а також відповідального зберігача предметів фонду музею з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння здійснюється за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв .

Контроль за станом обліку, зберіганням, охороною, використанням та переміщенням музейних предметів Музейного фонду України, що зберігаються у музеях державної та комунальної форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

Склад Музейного фонду України

5. Музейний фонд України складається з державної і недержавної частини. Формування Музейного фонду України здійснюється відповідно до Закону України «Про музеї та музейну справу».

6. Музейне зібрання поділяється на основний і науково-допоміжний фонди.

У науково-допоміжному фонді можуть бути виділені фонд сировинних матеріалів та експериментальний фонд.

Порядок ведення обліку музейних предметів та предметів музейного значення

7. Музейні предмети та предмети музейного значення, які зберігаються в музеях незалежно від форми власності та підпорядкування, а також предмети музейного значення, які зберігаються на підприємствах, в установах, організаціях державної та комунальної форми власності, підлягають обліку згідно з цим Положенням.

8. Форми основних фондово-облікових документів затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

9. Фондово-облікова документація складається з основних і допоміжних облікових документів.

До основних облікових документів належать:

акти приймання-передавання музейних предметів на постійне або тимчасове зберігання;

книга надходжень основного фонду і колекційні описи до неї;

інвентарні книги з шифром, що відповідають структурі основного фонду; архівні описи, описи археологічних і природничо-наукових колекцій; спеціальні інвентарні книги для обліку музейних предметів, що містять дорогоцінні метали і коштовне каміння;

книга надходжень науково-допоміжного фонду;

книги надходжень тимчасового зберігання;

науково уніфікований паспорт музейного предмета;

реставраційний паспорт музейного предмета.

Перелік допоміжних облікових документів визначається інструкцією з ведення обліку, зберігання і використання музейних предметів, яка затверджується керівником музею.

10. Форми допоміжних облікових документів затверджуються керівником музею на підставі інструкції, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

11. Фондово-облікова документація підлягає довічному зберіганню.

12. Приймання і передавання музейних предметів та предметів музейного значення на постійне або тимчасове зберігання до музеїв здійснюються за відповідними актами на підставі рішень ФЗК. В акті зазначаються форма передавання предметів музейного значення (закупівля, дарування (пожертвування), заповіт, рішення суду про передачу культурних цінностей у власність держави), відомості про їх історію, походження і побутування. До актів додаються копії документів, що підтверджують право власності на зазначені в них культурні цінності.

13. Музейний предмет передається на постійне зберігання та включається до основного фонду музею на підставі рішення ФЗК, яке оформлюється відповідним протоколом.

14. Музейний предмет вважається прийнятим на постійне зберігання з моменту його первинної реєстрації та нанесення на нього відповідних облікових позначень.

Не допускається зберігання музейних предметів без нанесення на них облікових позначень.

15. Облік музейних предметів, що передаються на постійне зберігання, ведеться трьома етапами.

Перший етап передбачає складення акта і реєстрацію музейного предмета у відповідній книзі надходжень (основного фонду, науково-допоміжного фонду, сировинних матеріалів, експериментального фонду).

На другому етапі проводиться реєстрація музейного предмета в інвентарній книзі.

Третій етап передбачає реєстрацію музейного предмета у спеціальній інвентарній книзі для предметів, що містять дорогоцінні метали і коштовне каміння.

16. Вилучення музейних предметів, що належать до основного фонду, з фондово-облікової документації музею здійснюється у випадках їх знищення, руйнування, непоправного пошкодження, повернення культурних цінностей відповідно до міжнародних договорів, укладених в установленому порядку, або відповідного судового рішення, що набрало законної сили, відсутності або втрати предметом музейного значення за рішенням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв на підставі рекомендацій експертно-фондової комісії.

Рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв про вилучення приймається на підставі листа-клопотання музею, до якого додаються:

протокол (витяг з протоколу) ФЗК музею;

копія міжнародного договору або судового рішення, що набрало законної сили (у разі повернення культурних цінностей/предметів);

акт про пошкодження предмета (у разі знищення, руйнування, непоправного пошкодження предмета);

висновок реставратора про стан предмета і неможливість його реставрації (у разі знищення, руйнування, непоправного пошкодження предмета).

17. Облік музейних предметів, прийнятих на тимчасове зберігання, ведеться на підставі актів приймання-передавання шляхом занесення відомостей про них до книги надходжень музейних предметів, прийнятих на тимчасове зберігання.

18. Ведення фондово-облікової документації може здійснюватися в рукописній, друкованій та електронній формах.

Ведення книг, що належать до основних облікових документів, зазначених у пункті 10 цього Положення, здійснюється в рукописній формі.

Ведення книг обліку в електронному вигляді може здійснюватися за умови дотримання порядку технічного захисту інформації, що зберігається в електронному вигляді.

Облік музейних предметів в електронній формі ведеться у музеях відповідно до цього Положення та порядку його ведення, встановленого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

Порядок технічного захисту інформації, що зберігається в електронному вигляді, визначається Законом України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».

Копії книг обліку можуть за рішенням керівника музею зберігатися в електронній формі за умови їх ідентичності рукописному варіанту.

19. Сторінки рукописних книг обліку, що належать до основних облікових документів, до моменту їх заповнення прошнуровуються і нумеруються, завіряються підписами керівника, головного зберігача музею, керівника відповідного структурного підрозділу власника або уповноваженого органу управління та скріплюються печатками музею та власника або уповноваженого ним органу.

20. До кожного завершеного тому книги обліку складається акт, у якому зазначаються відомості про загальну кількість занесених до нього музейних предметів, зміни в їх обсязі та складі, наводиться інформація про пропущені інвентарні номери, повторні записи тощо. Акт затверджується керівником музею.

21. Заміна книг обліку, що належать до основних облікових документів, здійснюється тільки у виключних випадках (внаслідок старіння, значного пошкодження) шляхом їх переписування у встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв порядку.

Під час складання нових книг обліку забороняється знищення або порушення цілісності старих книг, які довічно зберігаються в музеях разом з основними обліковими документами.

22. З метою збереження первинної інформації та дотримання послідовності облікових позначень музейних предметів під час переписування книг обліку здійснюється перенесення усіх раніше вилучених інвентарних номерів із зазначенням документа, що є підставою для вилучення.

23. Вимоги щодо організації обліку, зберігання та використання музейних предметів, а також ведення обліку та зберігання фондово-облікової документації визначаються інструкцією, яка затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв.

Особливості обліку окремих категорій музейних предметів

24. Музеї ведуть облік, зберігають документи, які належать до Національного архівного фонду, та використовують їх згідно із Законом України «Про Національний архівний фонд та архівні установи».

Фондово-облікова документація музею не передається на зберігання в архівні установи.

25. Відомості про обсяг, склад, зміст і стан документів Національного архівного фонду заносяться до облікових книг та картотеки основного фонду музею.

26. Музеї подають щороку державним архівним установам відомості про склад і обсяг документів Національного архівного фонду за формою, встановленою Держкомархівів.

27. Облік музейних предметів, що містять дорогоцінні метали і коштовне каміння, ведеться трьома етапами та передбачає складення акта, реєстрацію такого предмета в книзі надходжень, інвентарній книзі і спеціальній інвентарній книзі.

28. Предмети, що містять дорогоцінні метали і коштовне каміння, підлягають апробації в установах, які мають сертифіковане обладнання.

Порядок переміщення музейних предметів державної частини Музейного фонду України

29. Переміщення музейних предметів державної частини Музейного фонду України здійснюється шляхом їх передавання на постійне, або тимчасове зберігання.

30. Передавання музейних предметів державної частини Музейного фонду України з музеїв на постійне зберігання іншим музеям у межах України здійснюється за згодою музеїв, у яких вони зберігаються, за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

Рішення про передавання на постійне зберігання музейних предметів приймається на підставі листа-клопотання музею, який передає музейні предмети, до якого додаються:

перелік музейних предметів із зазначенням їх даних згідно з реєстрацією у книгах обліку музею, який передає предмети, підписаний керівником і головним зберігачем музею та скріплений печаткою (у разі наявності);

завірені в установленому порядку копії:

листа-згоди музею, який приймає музейні предмети та протоколу ФЗК з рішенням про їх прийняття до основного фонду;

протоколу ФЗК музею (витягу з протоколу), який передає музейні предмети, з визначенням оціночної вартості музейних предметів, що передаються та рішенням про їх передавання.

31. Передавання музейних предметів державної частини Музейного фонду України з музеїв, в яких вони обліковані в основному фонді, на тимчасове зберігання іншим музеям, юридичним особам, фізичним особам – громадянам України з метою підготовки виставкових проектів, експонування на виставках, проведення реставрації або наукової експертизи на території України та за її межами здійснюється за згодою музеїв, за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

1) Рішення про передавання музейних предметів державної частини Музейного фонду України з музеїв на тимчасове зберігання іншим музеям, юридичним особам, фізичним особам – громадянам України у межах України приймається на підставі листа-клопотання музею, який передає предмети, до якого додаються завірені в установленому порядку копії:

договору між музеєм, який передає, і стороною, яка приймає предмети на тимчасове зберігання, в якому зазначається предмет договору, перелік предметів, які передаються на тимчасове зберігання, термін та точне місце їх перебування на тимчасовому зберіганні, умови зберігання, права та обов'язки сторін, форс-мажорні обставини, порядок вирішення спорів, особливі умови, гарантійні зобов'язання сторони, що їх приймає, загальні положення, адреси та реквізити сторін та додатків до нього (у разі наявності);

протоколу ФЗК музею (витягу з протоколу), який передає музейні предмети, з визначенням оціночної вартості музейних предметів, що передаються та рішенням про їх передавання.

2) У разі необхідності термін перебування музейних предметів державної частини Музейного фонду України на тимчасовому зберіганні в межах України в музеях державної та комунальної форми власності може бути продовжено на 1 (один) рік за згодою сторін, про що центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв надається інформаційний лист до якого додаються копії:

додаткового договору (додаток до договору) щодо продовження терміну перебування музейних предметів на тимчасовому зберіганні в якому зазначається мета продовження терміну перебування, перелік предметів, термін до якого продовжено та точне місце їх перебування на тимчасовому зберіганні, гарантійні зобов'язання музею, що продовжує їх зберігати.

Продовження перебування музейних предметів державної частини Музейного фонду України терміном понад один рік (але не більше 5 років) на тимчасовому зберіганні в музеях державної та комунальної власності в межах України може бути здійснено за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв, на підставі листа-клопотання музею, який їх передав, до якого додаються завірені в установленому законодавством порядку копії:

додаткового договору (додаток до договору) щодо продовження терміну перебування музейних предметів на тимчасовому зберіганні в якому зазначається мета продовження терміну перебування, перелік предметів, термін до якого продовжено та точне місце їх перебування на тимчасовому зберіганні, гарантійні зобов'язання музею, що продовжує їх зберігати;

протоколу ФЗК музею (витягу з протоколу), який передав музейні предмети, з визначенням їх оновленої оціночної вартості, у разі необхідності.

Термін перебування музейних предметів державної частини Музейного фонду України на тимчасовому зберіганні в межах України в установах, підприємствах, організаціях може бути продовжено за рішенням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв, на підставі листа-клопотання музею, який їх передав, до якого додаються завірені в установленому законодавством порядку копії:

додаткового договору (додаток до договору) щодо продовження терміну перебування музейних предметів на тимчасовому зберіганні в якому зазначається мета продовження терміну перебування, перелік предметів, термін до якого продовжено та точне місце їх перебування на тимчасовому зберіганні, гарантійні зобов'язання сторони, що продовжує їх зберігати;

протоколу ФЗК музею (витягу з протоколу), який передав музейні предмети, з визначенням їх оновленої оціночної вартості, у разі необхідності.

3) Підставою для прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв рішення про передавання музейних предметів на тимчасове зберігання за межами України з метою їх експонування на виставках або наукової експертизи є лист-клопотання музею, в якому музейні предмети обліковані в основному

фонді з переліком музейних предметів із зазначенням їх даних згідно з реєстрацією у книгах обліку музею та страховою вартістю, до якого додаються завірені в установленому порядку копії:

договір страхування музейних предметів (страхове свідоцтво, поліс, сертифікат) на період перебування їх за межами музею, в якому вони зберігаються;

контракт (угода) між музеєм, який передає музейні предмети і музейні колекції на тимчасове зберігання, і стороною, яка їх приймає, з необхідними додатками, що містять, зокрема, вимоги до зберігання таких предметів, термін та точне місце їх перебування, термін та графік проведення виставки (виставок), гарантійні зобов'язання сторони, що їх приймає, порядок вирішення спорів (арбітраж), інформацію про транспортну компанію, яка здійснює їх перевезення;

стандартний звіт про системи безпеки (facility report) сторони, яка приймає музейні предмети на тимчасове зберігання.

4) Підставою для прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв рішення про передавання музейних предметів на тимчасове зберігання за межами України з метою реставрації є лист-клопотання музею, в якому музейні предмети обліковані в основному фонді з переліком музейних предметів із зазначенням їх даних згідно з реєстрацією у книгах обліку музею та страховою вартістю, до якого додаються завірені в установленому порядку копії:

рішення реставраційної ради музею чи висновок Національного науково-дослідного реставраційного центру;

договір страхування музейних предметів (страхове свідоцтво, поліс, сертифікат) на період їх перебування за межами музею, в якому вони зберігаються;

контракт (угода) між музеєм, який передає музейні предмети на тимчасове зберігання, і стороною, яка їх приймає з метою проведення реставрації, з необхідними додатками, термін та точне місце перебування музейних предметів, гарантійні зобов'язання сторони, що їх приймає, порядок вирішення спорів (арбітраж), інформацію про транспортну компанію, яка здійснює їх перевезення;

стандартний звіт про системи безпеки (facility report) сторони, яка приймає музейні предмети на тимчасове зберігання.

32. Після повернення музейних предметів в Україну з тимчасового експонування на виставках, проведення наукової експертизи або реставрації, музей в якому вони обліковані в основному фонді у 10-денний строк надає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв письмовий звіт про їх повернення, проводить державну експертизу культурних цінностей та за результатами її проведення подає до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв експертний висновок.

33. У разі настання обставин непереборної сили або наявності загрози знищення, втрати, пошкодження чи руйнування музейних предметів державної частини Музейного фонду України рішення про їх передачу на постійне або тимчасове зберігання, зміну строку тимчасової передачі або повернення таких предметів, переданих на тимчасове зберігання за межами України з метою їх експонування на виставках, проведення реставрації або наукової експертизи, приймається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

Підставою для прийняття центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв рішення про передачу на постійне або тимчасове зберігання, зміну строку тимчасової передачі або повернення музейних предметів, переданих на тимчасове зберігання за межами України з метою їх експонування на виставках, проведення реставрації або наукової експертизи є встановлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв факту загрози їх знищення, втрати, пошкодження чи руйнування, а саме:

настання обставин непереборної сили, що можуть призвести до знищення, втрати, пошкодження чи руйнування музейних предметів;

порушення вимог щодо організації зберігання та використання музейних предметів, що можуть призвести до їх знищення, втрати, пошкодження чи руйнування;

загроза незаконного вивезення за межі України музейних предметів.

Рішення приймається на підставі встановленого факту та переліків (списків) музейних предметів, або облікової документації за наявності.

Музей з переліку музеїв, затвердженого Кабінетом Міністрів України відповідно до частини третьої статті 15⁻² Закону України «Про музеї та музейну справу», якому музейні предмети передаються на постійне або тимчасове зберігання визначає центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

34. Рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв про передачу музейних предметів на постійне, тимчасове зберігання оформлюється у вигляді наказу.

Охорона, зберігання і використання музейних предметів

35. Охорона музейних предметів здійснюється у порядку, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах культури та мистецтв разом з іншими органами виконавчої влади відповідно до їх повноважень.

36. Музейні предмети використовуються для розвитку освіти, науки та культури, поширення інформації про надбання національної та світової культурної спадщини шляхом:

створення експозицій, виставок та проведення на їх основі науково-дослідницької і культурно-освітньої роботи;

підготовки та видання каталогів, збірок наукових праць, монографій, буклетів, путівників тощо;

надання юридичним та фізичним особам наукових консультацій щодо складу і змісту музейних колекцій, з питань створення автоматизованих інформаційно-пошукових систем обліку музейних зібрань, приєднання до міжнародних інформаційних систем та забезпечення доступу до них широких верств населення.

37. Музеї можуть встановлювати обмежений доступ до приміщень, де зберігаються музейні предмети державної частини Музейного фонду України.

38. Порядок доступу до музейних предметів і музейних колекцій, які зберігаються у фондосховищах, визначається інструкцією, що затверджується музеєм на основі рішень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах культури та мистецтв.

39. Виготовлення образотворчої, друкованої, сувенірної продукції з використанням зображень музейних предметів здійснюється відповідно до вимог законодавства у сфері авторського права та з письмового дозволу музеїв, у яких вони зберігаються.
